

Referat fra møte i Overvåkingsgruppen 5. mars 2024

Deltagelse på Teams

Godkjent av Overvåkingsgruppen 30. mai

Deltagere:

Navn	Institusjon
Hilde Kristin Skjerdal	Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet
Helene Frigstad	NIVA, Norsk institutt for vannforskning
Ann Kristin Sperrevik	Meteorologisk institutt
Ida Kessel Nordgård	Miljødirektoratet
Øystein Leiknes	Miljødirektoratet
Kristine Orset Stene	Miljødirektoratet, Miljøstatus
Ida Vee	Miljødirektoratet
Lasse H. Pettersson	Nansensenteret
Eldbjørg Sofie Heimstad	NILU, Norsk institutt for luftforskning
Merete Schøyen	NIVA, Norsk institutt for vannforskning
Jensen Henning	Norges geologiske undersøkelse
Ida Kristin Danielsen	Norsk Polarinstitut
Hanne Johnsen	Norsk Polarinstitut
Ingvild Andersson	Norges vassdrags- og energidirektorat
Rosalyn Fredriksen	Sokkeldirektoratet
Steinar Nesse	Sokkeldirektoratet, konsulent fra DNV
Jorge Sanchez-Borque	Sokkeldirektoratet
Frode Vikebø	Havforskningsinstituttet, gjesteforedrager
Josefina Johansson	Havforskningsinstituttet, OVG sekretariat
Mette Skern-Mauritzen	Havforskningsinstituttet, OVG sekretariat
Vivian Husa	Havforskningsinstituttet
Sylvia Frantzen	Havforskningsinstituttet, OVG sekretariat
Anne Kirstine Frie	Havforskningsinstituttet, OVG sekretariat
Gro van der Meeren	Havforskningsinstituttet, OVG sekretariat
Kjell Gundersen	Havforskningsinstituttet, OVG sekretariat
Per Arneberg	Havforskningsinstituttet, OVG sekretariat
Herdis Langøy Mørk	Havforskningsinstituttet, OVG sekretariat

1. Referat fra forrige møte godkjent (vedlagt)

2. Informasjonsaker

I. Fra sekretariatet

- i. Årsrapport sendt til Styringsgruppen
- ii. Indikator oljepåvirket fisk er oppdatert.

II. Fra redaksjonen i miljøstatus.no

- i. Eksisterende indikatorer skal oppdateres som tidligere til implementeringsplan for revisjon er klar.
- ii. Siden forrige møte er det jobbet med indikatorer på plankton, ulike forurensningsindikatorer og havklima, samt blåkveite i Norskehavet og Barentshavet.
- iii. Forurensningsindikatorer for torsk, reke og lodde publiseres før påske.

III. Fra Faglig forum (FF) (Miljødirektoratet)

- i. To halvdagsmøter siden forrige OVG-møte. Det ble utført en evaluering av sammenstilling av faggrunnlag, og en startpakke for nye medlemmer ble gjennomgått. Det pågår en diskusjon om roller og kjøreregler i FF.
- ii. Møte for samlet påvirkning. Forskere og brukere møtes for å finne løsning som fungerer, ønsker å lage en kartbasert risikovurdering der ulike aktiviteter og påvirkninger kan skruses av og på etter behov.
- iii. Ny Stortingsmelding om revisjon av forvaltningsplanene skal være klar før påske.

IV. Om andre overvåkingsinitiativ

- i. OSPAR: BDC møte 18.-22. mars hvor det blant annet skal legges frem en handlingsplan for å stoppe nedgang i sjøfuglbestandene, inkludert en rekommandasjon for å redusere bifangst av sjøfugl. En bunndyrindikator i Nordsjøen (region 2) for 'habitat loss' er foreslått som 'common indicator' og kan være relevant for OVG. Ta ut JAMP og MSFD fra agendapunkt.
- ii. MOSJ: Det skal være nytt fagrådsmøte i MOSJ 7. mai. Tre indikatorer er oppdatert siden forrige OVG møte, Jakt av svalbardrype, varighet av snødekke på land, bestanden av lodde i Barentshavet.
CBMP: Argeidsgruppene kan gjenoppta formelle møter, men kun digitalt.

Miljøsamarbeid i Barentsregionen: Det er viktig at dette punktet bytter navn fra norsk-russisk overvåking av Barentshavet til Miljøsamarbeid i Barentsregionen. Søknadskriteriene har endret seg slik at det ikke søkes etter et program, men en strategi som KLD har utarbeidet. Målet med denne er å holde den norske aktiviteten i gang og relatere aktiviteten til annet internasjonalt arbeid slik som Arktisk råd (AMAP/CAFF/PAME) og OSPAR. Tre søknader er sendt på plast fra det som tidligere het HAV5: En på nyopprettet prosjektstilling på NP. Mål med stillingen er å arbeide for implementering av PAMEs ML-RAP (Regional Action Plan on Marine Litter) som kom ut i 2020 samt annet relatert prosjektarbeid. En om nasjonale forbedringer og arktiske

tilpasninger av OSPARs strandovervåking. Samarbeid med HI og Miljødirektoratet. En fortsettelse på et to-årig prosjekt om metodeharmonisering for overflateovervåking av mikroplast. Støtter opp om arbeidet i AMAPs Litter and Microplastic Expert Group (LMEG) og er et samarbeid med Niva. Søknader sendt fra det som tidligere het HAV3, blant annet på bestandsovervåking av isbjørn og sjøfugl og på forurensning.

- iii. Andre overvåkingsinitiativ: Formelle endringer for Økosystemtoktet i Barentshavet. Etter en beslutning i Fiskerikommisjonen om å splitte toktet i to nasjonale deler får toktet nytt navn, foreløpig foreslått til "Ecosystem survey in the Barents Sea and Adjacent waters of the Arctic ocean" etterfulgt av Norway eller Russia (ESBAN/ESBAR)
- iv. Overvåking av fremmede arter. Det er utviklet et forslag til nasjonalt program for overvåking av fremmede arter. Overvåkingen utføres i høyrisiko-havner, dvs. havner med mye internasjonal trafikk. Søknad om finansiering er sendt til MDIR. NP har i tillegg egen overvåking av fremmede arter på Svalbard.

V. Om arbeid i ICES rettet mot økosystembasert forvaltning. HI

- i. I januar ble det holdt en ICES-workshop på indikatorer for næringsnett. Rapporten som kommer fra dette arbeidet er relevant for OVG sitt arbeid.
- ii. Kortrapport på økosystemet i Norskehavet vil komme fra ICES arbeidsgruppe WGINOR. Kortrapporter for Barentshavet og Nordsjøen vil derimot ikke bli laget av ICES arbeidsgrupper, pga. henholdsvis brudd i samarbeid med Russland og at Nordsjøgruppen ikke har en årlig gjennomgang av økosystemstatus. Sekretariatet med hjelp fra Nansensenteret lager en plan for hvordan sekretariatet/OVG kan lage korte årlige oppsummeringer for Barentshavet og Nordsjøen. For Barentshavet vil toktrapport og ICES arbeidsgruppen WGOH ha relevant informasjon til en slik kortrapport.

3. Nytt fra forskningen

- i. Dagsseminar om mikroplast i sediment av NORCE, NIVA, NILU og Mareano. Det utvikles nye metoder for dataleveranser på mikroplast.
- ii. Nansensenteret har gjennomført møte om indikator på marine hetebølger, samt sendt søknad til forskningsrådet på temaet.
- iii. HI vil se på ny teknologi med særlig fokus på overvåking, men også for å bruke AI for å effektivisere rapporteringsprosesser. Rapportering av OVG sine indikatorer er en del av dette prosjektet.
- iv. Konferansen Arctic Frontiers har blitt en viktig møteplass i skjæringspunktet mellom forskning og politikktutforming. Det ble foreslått at OVG og FF går sammen om en sesjon i 2025 basert på havforvaltningsplanene. Leder OVG tar kontakt med sekretariatet i AF. NP kan være behjelpelig med kontakt.

4. Nytt fra forvaltningen

- i. Havvind: Auksjon om lisens for utvikling av havvind på Sørlege Nordsjø 2-feltet gjennomføres 18. mars. NINA har fått oppdrag om vurdering av risiko for sjøfugl, sjøfugl, mens modellering av endringer i havstrømmer skal gjennomføres av MET. Det er satt av 45 mill. NOK til Mareano for kartlegging av bunnsamfunn, og 29 mill. NOK til HI for innkjøp 7 observasjonsplattformer for fysiske og biologiske undersøkelser av havvindområder. Nye observasjoner kan etter hvert bli relevante for indikatorer knyttet til havvind. Det settes videre av 50 mill. NOK til naturkartlegging. Stortingsvedtak om at neste utlysning skal inkludere et område i nord.
- ii. Organisasjonsendring i MDIR. Senter for marin forsøpling i Svolvær blir en del av Miljødirektoratet.
- iii. Nytt forurensingsregelverk er etablert for havbruk, med mer standardiserte krav, færre individuelle utslippsgrenser, samt minstekrav til miljødokumentasjon.

5. Utvikling av miljøstatus.no

- i. Tilbakemelding fra KLD til MDIR signaliserer at Miljøstatus.no skal spisses mot nasjonale miljømål og indikatorer for disse, samt prioritere brukere fra forvaltning og media. Andre brukere, som allmenheten og elever og studenter nedprioriteres. Temasider og data som er tilgjengelige på andre nettsteder tas ut. Havindikatorene skal foreløpig beholdes på Miljøstatus.no.
- ii. I påfølgende diskusjon var det enighet i OVG om å se nærmere på nye muligheter for publisering og visning av OVG sine indikatorer, og at dette diskuteres videre som en del av implementering av indikatorrevisjonen.
- iii. Leder OVG tar kontakt med Styringsgruppen/KLD for å sikre involvering fra OVG i den videre utviklingen av Miljøstatus.no og eventuelt alternative plattformer for havindikatorene.
- iv. MDIR deler anbefalinger om Miljøstatus.no fra MDIR sendt til KLD og svarbrev fra KLD.

6. Revisjon av indikatorene i Overvåkingsgruppen. Se også utfyllende vedlegg for mer informasjon.

- i. Introduksjon, ved Mette Skern-Mauritzen Stående slik den er, med forbedring av figurer.
- ii. Beskrivelse av økosystemene, ved Mette Skern-Mauritzen. En grei tilnærming å referere til rapporter fra OVG og den primærlitteratur disse bygger på, heller enn å referere til primærlitteratur som vil være svært arbeidskrevende. Tilnærmet ferdig, figurer må oppgraderes.
- iii. Forvaltningsmål, ved Gro van der Meeren. Mye på plass, men må jobbe videre med å presisere hvilke indikatorer er brukt for å vurdere oppnåelse av de ulike mål, samt gi en kort oppsummering i diskusjonen. ØT tas ut av dette kapittelet.
- iv. Forurensning, ved Sylvia Frantzen. Ikke gjort noe særlig siden sist og få kommentarer. Indikator på imposex i purpursnegl tas ut, siden det

ikke påvist imposex siden 2017. Indikatorene benyttes i OSPAR og kan hentes inn igjen ved behov. Det må avklares om indikator for forurensning i sedimenter skal være for hvert havområde eller samlet. Det trengs en avklaring på tilgjengelige og anbefalte data for indikatorer på sjøpattedyr og sjøfugl.

- v. Økologisk tilstand, ved Mette Skern-Mauritzen. Nytt siden sist er sammenheng mellom ØT-indikatorer og forvaltningsmål. Det er ingen indikatorer som kan brukes til målevalueringer for SVO-ene, som er sentrale områder i forvaltningsplanene. Begrepet 'Økologisk tilstand' brukes i mange andre sammenhenger, bla. i oppfølging av vannrammedirektivet. Det bør tydeliggjøres innledningsvis om bruk av begrepet i OVG-sammenheng.
- vi. Andre indikatorer OVG, ved Ida Vee. Plankton flyttes til kap 5. ØT som varme- og kuldekjære plankton, for å redusere overlapp mellom kapitler. Også bentosindikatorere må sees nærmere i sammenheng med anbefalinger fra ØT-kapittelet.
- vii. Menneskelig aktivitet og påvirkning, ved Mette Skern-Mauritzen. Ikke skjedd mye siden sist. Godt grunnlag for indikator for menneskelig aktivitet som påvirker bunn. Må koordinere med forurensingskapittelet om hvor forurensning fra skipstrafikk skal presenteres.
- viii. Koordinering med andre prosesser, ved Ida Vee. Må diskutere og prioritere hvilke indikatorer som brukes i andre prosesser som også bør inngå i OVG.
- ix. Diskusjonsdel, Mette Skern-Mauritzen. Kort og konkret oppsummering av kva som er dekket og kva som ikkje er dekket. Og hva som skal dekkes i neste runde, når det skal lages en plan for implementering av det reviderte indikatorsettet.
- x. Frist ferdig utkast av rapporten 15. mai, til behandling på neste møte 30. mai.

7. Nytt om Barentshavet og Norskehavet

- i. Norskehavet, Per Arneberg: Sildebestanden er på vei under kritisk nivå (såkalt B trigger). Da er biomassen er så lav at det kreves ekstra tiltak i forvaltningen. Årsak til nedgang er for høyt fiske over flere år. Tiltak vil føre til at det avvikes fra høstingsregel, dette vil gi betydelig nedgang i kvoten. Det er også nedgang i makrellbestanden knyttet til overfiske. Også på kolmule drives det overfiske, men det er ikke nedgang i bestanden grunnet god rekruttering.
- ii. Barentshavet, Gro van der Meeren: temperaturen høst 2023 har steget 0.5 til 1 grad i sentrale områder siden året før. Data fra toktet viser rekordhøy rekruttering på torsk, sild, lodde og polartorsk. De ikke-kommersielle bunnfiskartene i vest har også sterk rekruttering.

8. Faglig innlegg. Infrastrukturprosjektet CoastWatch, Frode Vikebø HI. Se vedlagte presentasjon for detaljer.

9. Eventuelt. Fellesmøte med Faglig forum 24. september blir holdt i Bergen. Fysisk møte OVG holdes på Austevoll 25. og 26. september.

10. Neste møter. 30. mai (teams), 25-26. september (fysisk møte) og 4. desember (teams).

Vedlegg

Godkjent referat fra møte 22.11.23	https://havforskningsinstituttet.sharepoint.com/:w:/s/Overvokingsgruppen/ETiNIVmuaR1JnNPoaVoB4QkBV_h1IHQsCC537tVMnMaL6w?e=4be9kQ
Til sak 6, revisjon av indikatorene i Overvokingsgruppen	https://havforskningsinstituttet.sharepoint.com/:w:/r/sites/Overvokingsgruppen/Shared%20Documents/Indikatorrevisjon/Indikatorrevisjon/Rapport%20indikatorrevisjon%202023/UTKASTfor%20OVGm%C3%B8te21.feb%20-%20Forslag%20til%20revisjon%20av%20indikatorer%20nov%2014%2020231.docx?d=w4e64448995b147c1a2853b94b7e88cf2&csf=1&web=1&e=9VjFWo
Til sak 8, CoastWatch ved Frode Vikebø	https://havforskningsinstituttet.sharepoint.com/:b:/r/sites/Overvokingsgruppen/Shared%20Documents/General/Faglig%20innlegg%20og%20presentasjoner%20under%20OVG%20m%C3%B8ter/Faglig%20innlegg/Coastwatch-OVG-mars-2024.pdf?csf=1&web=1&e=eYVQIx https://www.nordnorskdebatt.no/rekkeviddeangst-norges-oyne-og-orer-i-havet-strekker-ikke-til/o/5-124-303752